

کد درس: ۲۱

نام درس: بهداشت باروری (۲) بهداشت مادر و کودک
پیش‌نیازها همزمان: شناخت نوزادان نیازمند به مراقبت‌های ویژه
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ کارآموزی

هدف کلی درس:

- بالابردن سطح دانش فراگیر و کاربرد یافته‌های علمی در ارائه خدمات بهداشتی گسترده با توجه به مسائل خاص بهداشت مادر و کودک و خانواده در ایران و دستورات اسلام در این رابطه (بهداشت قبل از ازدواج - بهداشت نسل - دوران بارداری - حین زایمان - بعد از زایمان - تنظیم خانواده - بهداشت نوزاد - کودک) و شناخت کامل رابطه جسمانی، روانی، اجتماعی بهداشت مادر و کودک با سلامت و سعادت اجتماع. - شناخت نوزاد - کودک و مادر نیازمند به مراقبت‌های ویژه - تشخیص نیازها و اولویتها در مورد آنان و در صورت لزوم ارجاع آنها به مراکز درمانی ذیربط - قدرت تفسیر و شناخت مسائل بهداشتی و میزان های آماری مربوط به بهداشت مادر و کودک. - کسب اطلاعات کامل در زمینه تازه هائی از بهداشت و تنظیم خانواده و تجارب عملی در برنامه ریزی و اجرای روشهای مختلف پیشگیری از حاملگی ناخواسته مجاز در اسلام. - کسب مهارت در برنامه ریزی و آموزش تغذیه مناسب جهت مادر و کودک.

شرح درس: فراگیران با گذراندن این درس ضمن افزایش آگاهی خود در زمینه بهداشت باروری قبل از ازدواج، حین و بعد از زایمان و بهداشت تنظیم خانواده، نوزادان نیازمند به مراقبت‌های ویژه مهارت و اطلاعات لازم را به منظور برنامه ریزی و آموزش کسب خواهند نمود.

رئوس مطالب:

الف) نظری (۲۶ ساعت)

مروری بر تعریف بهداشت مادر و کودک، اصول و هدف دامنه بهداشت مادر و کودک تأثیر اقتصادی و جلوه های اجتماعی بهداشت مادر و کودک در ابعاد آن با عوامل رفاه اجتماعی. - چگونگی و فلسفه خدمات جامع بهداشت مادر و کودک، طرق مختلف ارائه خدمات بهداشت مادر و کودک در جهان و ایران - مروری بر جمعیت و حرکات آن - ساختمان سنی جمعیت و عوامل مؤثر بر ساختمان و حرکات جمعیت فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی مسائل جمعیتی ایران از دیدگاه بهداشت مادر و کودک - شاخصهای بهداشتی مربوط به بهداشت خانواده با تاکید به میزان مرگ و میر نوزادان، کودکان، مادران و طرق پیشگیری از مرگ و میر آنان - شناخت خانواده و احتیاجات آن، مشاوره پزشکی پیش از ازدواج با توجه به جنبه های عملی آن. - نکاتی تازه درباره بهداشت و مراقبت‌های دوران بارداری با توجه به مادران نیازمند به مراقبت‌های ویژه. - نکاتی تازه درباره بهداشت و مراقبت‌های حین زایمان عادی و غیر عادی با توجه به مادران نیازمند به مراقبت‌های ویژه. - نکاتی تازه درباره بهداشت و مراقبت‌های بعد از زایمان عادی و غیر عادی با توجه به مادران نیازمند به مراقبت‌های ویژه. - معاینات لازم مادران برای بیماریابی. - رشد و نمو و تفسیر متحنی های مربوط - تستهای تکامل - نوزاد سالم با مشخصات طبیعی - بهداشت و مراقبت‌های لازم - نوزاد نارس - آسیب پذیر - high risk و مراقبت‌های لازم - مروری بر واکسیناسیون - نقش واکسنها و مصون سازی در

پزشکی اجتماعی - کودکان ۲ تا ۵ ساله و مسائل مربوط به آنان - تغذیه کودکان بعنوان یک مساله در ایران - رابطه تغذیه و عفونت - سوء تغذیه - بیماریهای شایع کودکان با توجه به کودکان نیازمند به مراقبتهای ویژه - برنامه ریزی براساس فرآیند آموزش بهداشت، مدیریت و گرداندگی و اجرای برنامه های بهداشتی بصورت انفرادی یا گروهی بمنظور آموزش به مادر و افراد خانواده و ارزشیابی کمی و کیفی خدمات انجام یافته در مراکز بهداشت مادر و کودک - مروری بر بهداشت تنظیم خانواده، رابطه تنظیم خانواده در سلامت کودک و مادر - روش های تازه پیشگیری از حاملگی جراحی و غیر جراحی - نقش ماما، خانواده، مراکز بهداشتی در اجرای برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده - بررسی - آگاهی از نظرات و نحوه اجزاء تنظیم خانواده در گروههای خاص اجتماعی و مقایسه آنها. - بررسی مقایسه ای تغییرات جمعیت در جوامع روستائی و شهری و روند آنها - تجزیه و تحلیل نتایج حاصله از برنامه های بهداشت و تنظیم خانواده - نقش آینده بهداشت مادر و کودک، نقش گروههای بهداشتی در چگونگی عرضه خدمات بهداشتی و سازمان دهی دستگاههای اجرایی در ایران - ایجاد مراکز مدیریت مراکز بهداشت مادر و کودک، برنامه ریزی در جهت بهتر ارائه نمودن خدمات بهداشت مادر و کودک در ایران - توضیح: قسمتی از مباحث فوق می تواند بصورت کنفرانس و تبادل نظر بین استاد و دانشجویان در جهت رفع ابهامات باشد. - معاینات و بررسی سلامت مادر و کودک با آماده کردن دانشجویان مامائی برای برخورد صحیح با مادر و کودک یافتن مسائل و مشکلات آنان با استفاده از روشهای علمی و استاندارد بطوریکه بتواند بررسی کاملی از وضعیت سلامت مادر و کودک بنماید.

- مصاحبه با مادر: - گرفتن شرح حال دقیق - سوابق بیماریهای داخلی - اعمال جراحی - تصادفات و غیره - سوابق شخصی (سن - وضعیت اجتماعی، ازدواج - حاملگی و زایمانهای قبلی) سوابق فامیلی - بیماریهای ارثی، دیابت، فشارخون. - گرفتن علائم حیاتی

- معاینات پزشکی: علت بررسی و معاینات دستگاههای مختلف - اهداف یادگیری - وسایل کلینیکی لازم - تمرینهای لازم آموزشی - معاینه و بررسی دستگاههای مختلف بدن: - پوست - سر، گردن - چشم، دهان و بینی، حلق و حنجره - غدد لنفاوی گردن زیر بغل، معاینه پستان، قفسه سینه - معاینه دستگاههای تنفسی - قلب و عروق (از طریق مشاهده، گوش کردن صداهای قلب و ریه، لمس کردن دق کردن) معاینات شکم و جهاز هاضمه - معاینه دستگاه تناسلی، لکن مادر - دستگاه ادراری - معاینه اعصاب و معاینه اندام و ستون مهره ها. بررسی سلامت نوزاد و کودک: چگونگی گرفتن شرح حال، آگاهی بر نحوه معاینات نوزادان و کودکان - فلسفه اقدامات. - معاینات لازم برای بیماریابی در کودکان با توجه مخصوص به بیماریهای واگیر - اختلالات رشد و تکامل - اختلالات بینائی - شنوائی - وضعیت posture و غیره

ب) کارآموزی (۲۶ ساعت)

در مراکز بهداشتی مادر و کودک - خانواده شامل معاینات نوزادان - کودکان مادران و قدرت جدا ساختن افراد نیازمند به مراقبت های ویژه - آموزش بهداشت مادران بصورت انفرادی، گروهی - کاربرد روشهای مختلف و مجاز پیشگیری از حاملگی.

منابع اصلی درس:

۱- بهداشت و مدیریت خانواده. بهتودی، زهرا، آخرین چاپ.

۲- بنت براون، درسنامه مامائی ویلیامز. آخرین چاپ

3-Gary Cunningham. Williams Obstetrics. Newyork: Mc GrowHill; (last edition)

4-Stoppard, Miriam. Family Health Guide. Lendon: Dorling Kindersly, (last edition)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

حضور فعال در کلاس و بالین - چگونگی انجام تکالیف محوله - شرکت در امتحان نیم ترم ، پایان ترم و

بالین

